

Technologie a řízení letecké dopravy:

11. Letecká nákladní přeprava

Metodický koncept k efektivní podpoře klíčových odborných kompetencí s využitím cizího jazyka ATCZ62 - CLIL jako výuková strategie na vysoké škole

Air Cargo – shrnutí základních forem

- 1) **Doprava nákladu prováděná jako doplňková** na pravidelných linkových letech v letadlech, která přepravují především cestující, jejich zavazadla a poštu.
- 2) **Pravidelná doprava nákladů prováděná nákladními letadly.** Tento způsob je provozovaný velkokapacitními letadly.
- 3) **Doprava nákladu na bázi charteru** - tj. nájmu nákladního velkokapacitního popř. upraveného nákladního letadla na konkrétní přepravu – osvědčuje se při přepravách živých zvířat, havarijních dodávek při živelných pohromách apod.

Formy nákladu:

- Volně ložené
- Letecké kontejnery nebo letecké palety
- Kombinace

Přijetí zboží k letecké přepravě

Obecné podmínky a kroky:

- 1) Odesílatel souhlasí s přepravními podmínkami dané letecké společnosti (např. všeobecné přepravní podmínky IATA) – náklad musí být v souladu s obsahem všeobecných podmínek.
- 2) Přijaté zboží k přepravě musí splňovat všechny náležitosti (např. řádně zabalená zásilka, zda jsou vystaveny potřebné dokumenty, aj.)
- 3) Zásilky zvláštní povahy musí rovněž splňovat všechny specifické náležitosti pro přepravu jednotlivých komodit (viz. dále)
- 4) Přepravu daného zboží zároveň nezakazují zákony nebo předpisy dotčených zemí.
- 5) Pracovník leteckého dopravce či jeho agent po kontrole zboží zvolí vhodný tarif a vystaví zákazníkovi **letecký nákladní list (Air Waybill - AWB)**. Sazba je vypočtena dle dokumentu **The Air Cargo Tariff (TACT)** nebo je zvolena zvláštní tarifní koncepce.

Air Waybill (AWB) - funkce

Je nejdůležitějším leteckým dokumentem v nákladní LD, který vystavuje letecký dopravce nebo jeho agent. Základní funkce AWB jsou následující:

- Ověřený odesílatelem a dopravcem je dokladem o uzavření přepravní smlouvy mezi odesílatelem a dopravcem;
- Je dokladem o převzetí zboží k přepravě;
- Je současně fakturou;
- Je dokladem o zaplacení pojistného;
- Je zároveň celním prohlášením;
- Je zdrojem informací (od kdy platí AWB, manipulace s nákladem, odeslání a doručení zásilky, apod.).

Letecký nákladní list se skládá ze 3 originálů a kopií. Originály získávají hlavní dopravce, odesílatel a příjemce v místě určení. Zbylé kopie obdrží subjekty zúčastněné na přepravě.

Tarif TACT

Tarif v letecké nákladní dopravě upravuje dokument TACT, který stanovuje pro dané přepravní relace sazby za kilogram nákladu či minimální paušální sazby . Výpočet výše přepravného má svá pravidla, zohledňuje se druh a rozměry nákladu. Jedná se o sazby pro zboží:

- Všeobecné sazby (General Cargo Rates – GCR) – aplikují se na přepravu zboží, které není zařazeno v jiné třídě zařazení.
- Komoditní sazby (Specific Commodity Rates – SCR) - Pro určitý druh zboží, uvedený v tarifu čtyřmístným kódem.
- Zbožové klasifikační sazby (Class Rates – CR) - Tyto sazby se používají výhradně pro zboží vyjmenované v tarifu. Jedná se o toto zboží:
 - živá zvířata, ceniny, lidské ostatky v rakvích a urnách, tiskopisy(časopisy, noviny, knihy, magazíny, katalogy atd.), nedoprovázená zavazadla, aj.

Zvláštní tarifní koncepce

- tarif „z domu do domu“,
- expresní tarif,
- paušální tarif na kus/jednotku,
- smluvní sazby,
- tarif pro letecké kontejnery a palety.

V rámci přepravy mohou být účtovány vedlejší poplatky, např. poplatek za vystavení nákl. listu, celní odbavení, osvědčení o původu apod.

Letecké přepravní jednotky (ULD)

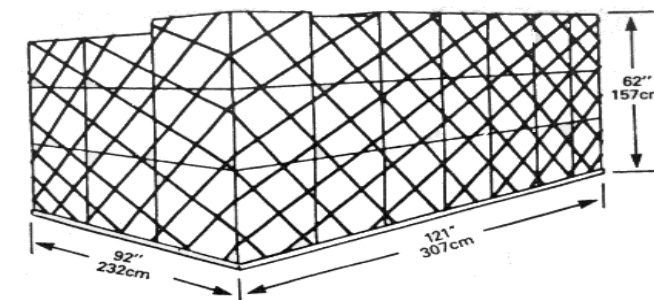
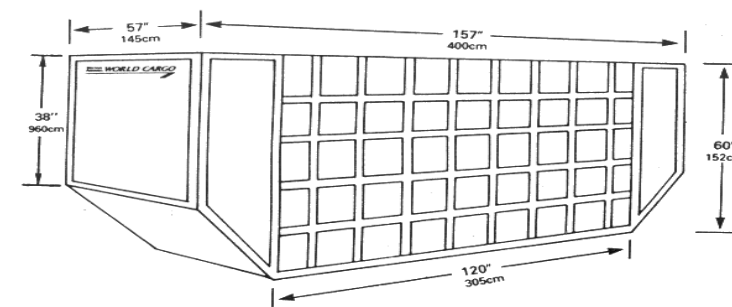
Jedná se o unifikované **letecké kontejnery a palety** schválené organizací IATA. Cena za přepravu kontejnerů a palet platí do tarifem stanoveného hmotnostního limitu, tzv. „Pivot weight“.

- Letecký kontejner je kompaktní schránka, která může být vyrobená z různých druhů materiálu (lisovaný papír, dřevovláknité desky, kov, umělé hmoty). Steny kontejneru jsou pevné. Kontejner tvoří kompletní jednotku pro přepravu většího množství kusových zásilek.
- Paleta je plošina vyrobená z kompaktního nebo nekompaktního materiálu na kterém se ukládají jednotlivé zásilky, takže celek tvoří jednu přepravní jednotku. Paleta má držadla a zboží se na ni upevňuje pomocí sítovin.

Letecké přepravní jednotky (ULD)

➤ Příklady unifikovaných ULD a jejich charakteristik

Typ kontejneru	Objem	Pravidelné rozměry (šířka základny/ celková šířka × hloubka × výška)
LD1	4.90 m ³	156 / 234 × 153 × 163 cm
LD2	3.40 m ³	119 / 156 × 153 × 163 cm
LD3	4.50 m ³	156 / 201 × 153 × 163 cm
LD3-45	3.50 m ³	143 / 243 × 142 × 109 cm
LD6	8.95 m ³	318 / 407 × 153 × 163 cm
LD8	6.88 m ³	244 / 318 × 153 × 163 cm
LD11	7.16 m ³	318 × 153 × 163 cm
Typ palety	Objem	Pravidelné rozměry (šířka základny/ celková šířka × hloubka × výška)
LD8	6.88 m ³	153 × 244 cm
LD11	7.16 m ³	153 × 318 cm
LD7	10.8 m ³	224 × 318 cm
(2 rozměrové varianty)	11.52 m ³	244 × 318 cm

Cargo terminály na letištích

V nákladních terminálech pro letecké cargo probíhá skladování zásilek a manipulace s nimi (kromě jiného). Musí být vybaven zejména následujícím:

- **Kamionové centrum** – Každý terminál musí být napojený minimálně na silniční dopravu, probíhá zde přímý automatizovaný překlad paletizovaných celků z letadla do kamiónů a naopak.
- Automatizovaný **sklad palet a kontejnerů** s vysokozdvížným zakladačem – obdoba skladu v jiných logistických centrech a terminálech v jiných druzích dopravy
- **Rentgenová zařízení** - umožňující rentgenování zásilek o větších rozměrech,
- **Chladicí a mrazírenské prostory** - uskladnění zásilek rychle podléhajících zkáze,
- Jiné speciální prostory – např. **prostory pro živá zvířata, nebezpečné zboží** nebo radioaktivní zásilky.